

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю

28 березня 2024 року

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ

Жукова М. Ю., Ткаченко О.В., Коковська О. В., Міщенко І.В.

Полтавський державний медичний університет

У статті розглядаються проблеми використання різних моделей організації навчання в медичних закладах вищої освіти в сучасних умовах, їхні переваги й недоліки. Підкреслюється роль змішаного навчання як інтеграції традиційного й дистанційного навчання.

Ключові слова: вища медична освіта, традиційне навчання, змішане навчання, remote learning, face-to face learning, online learning, blended learning.

The article is devoted to education various models usage problems in higher medical educational establishments under modern conditions as well as their advantages and disadvantages. Blended education role as an integration of the traditional and remote one is emphasized by the authors.

Keywords: higher medical education, traditional learning, blended learning, remote learning, face-to-face learning, online learning, blended learning.

Основним видом праці студентів медичних закладів вищої освіти є навчання, оволодіння глибокими знаннями з медичних дисциплін і одночасно – певними практичними навичками. Це є невід’ємною складовою майбутнього лікаря, який прагне зайняти гідне місце в медичній галузі й бути конкурентоздатним. Тому медична освіта – одна з небагатьох, яку не можна здобути заочно [2]. Одне з найважливіших завдань методики викладання у вищій школі – спрямування надбань теорії в практичне русло. Тому студенти вивчають і засвоюють на практичних заняттях, крім теоретичних знань, і деякі методи дослідження, діагностики.

Однак, як бути, якщо спочатку всьому світу було кинуте виклик масштабною пандемією Covid – 19, а потім відбулося повномасштабне військове вторгнення на територію України і введення воєнного стану?

Обмежений доступ студентів до університетів і університетських аудиторій під час повітряної тривоги (в Україні досі триває положення воєнного часу у зв’язку з повномасштабною війною) викликає невизначеність і розбіжності щодо того, як організовувати освітній процес. Досвід організації та реалізації педагогічного процесу в системі вищої медичної освіти в умовах воєнного часу в Україні ще не узагальнено і не проаналізовано. Проте вже тепер можна стверджувати, що, крім шокowego впливу на систему вищої медичної освіти в цілому, екстремальні умови цього часу дали істотний поштовх просуванню й розвитку різних форм і технологій освіти [1].

Педагогічна технологія не є незмінною. Вона може вдосконалюватися або змінюватися залежно від змінених умов навчання. Змішане навчання (англ. Blended learning) стало одним із трендів сучасної системи вищої освіти, актуальність і необхідність упровадження якого вже нині очевидна. Це система навчання, яка поєднує в собі кращі аспекти й переваги викладання в аудиторії й інтерактивного чи дистанційного навчання. При цьому студент не є пасивним споживачем знань, а стає активним учасником навчального процесу. Він має постійний доступ до матеріалів навчального порталу й регулярно отримує таким чином нові навчальні завдання. У системі віддаленого навчання студент завжди може поставити запитання викладачеві й оперативно отримати відповідь, не чекаючи наступного аудиторного заняття.

Змішане навчання – це досить нова методика навчання, яка незамінна при очній формі навчання в сучасних умовах. Змішане навчання поєднує елементи основних європейських освітніх моделей: дистанційне навчання (remote learning), навчання в аудиторії – традиційне (face-to-face learning) і навчання через інтернет (online learning).

В основу традиційної моделі навчання покладено читання лекцій, проведення практичних, лабораторних занять, організацію самостійної роботи студентів тощо. База навчання – книга й викладач як інтерпретатор знання. Найважливішою перевагою традиційного навчання, що передбачає пряму передачу інформації практично без спотворень, безперечно є можливість за короткий час передати великий обсяг інформації. При такому навчанні студенти засвоюють знання в готовому вигляді. Дистанційне ж навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово інших моделей навчання, що передбачають зовсім інші види діяльності, які пов’язані з комп’ютерними і нетрадиційними технологіями, тому елементи діджиталізації в освітньому середовищі набули вагомego значення. Одним із ключових аспектів навчання є здатність не здобувати знання в готовому вигляді, а самостійно виконувати ефективний інформаційний пошук із застосуванням сучасних онлайн-платформ і сервісів, розвиваючи при цьому навички, що стануть у нагоді під час побудови особистісної траєкторії розвитку професійного зростання. У поєднанні з традиційними формами дистанційна освіта у вищому навчальному закладі може надати широкий спектр освітніх послуг і студентам для набуття необхідних навичок і вмінь для майбутньої професійної діяльності, і викладачам із метою підвищення кваліфікації. Дистанційне навчання стало доступною можливістю здобути якісну вищу освіту в умовах сьогодення [3]. Технології дистанційного навчання дають можливість проводити навчання за допомогою інтернету, урізноманітнювати засоби спілкування студентів і викладачів (електронна пошта, чат, форум, обмін файлами тощо), застосовувати багаторівневу систему тестування, поповнювати базу даних, накопичувати різнобічну статистику [4].

Технологія змішаного навчання надає студентам нові можливості для вивчення дисциплін. Можна не тільки в будь-який час переглянути необхідний матеріал у режимі онлайн, а і пройти тестування, перевірити свої знання, ознайомитися з додатковими джерелами. Крім того, у технології змішаного навчання зміст навчального матеріалу може бути представлений в аудіо- і відеозапису, що дозволяє студентам поводитися з навчальною інформацією досить гнучко, відповідно до своїх потреб і можливостей.

Традиційна освітня складова змішаного навчання передбачає аудиторні практичні заняття, а дистанційна складова – використання електронних навчальних матеріалів і засобів комунікації за допомогою інтернету. При змішаному навчанні вся група може навчатися офлайн і онлайн. Наприклад, перед аудиторним заняттям студен-

ти самостійно вивчають електронні матеріали, що стосуються теми заняття. На кафедрі фізіології ПДМУ лекції відбуваються в онлайн-режимі, а потім на практичному аудиторному занятті зі студентами викладач займається закріпленням теоретичних знань, здобутих під час роботи з лекційним матеріалом, і організацією практичної роботи студентів. Для оцінки результатів навчання студенти можуть онлайн тренуватися над виконанням тестів. Перед тестуванням в аудиторії під керівництвом викладача обговорюються тестові завдання. Однією з переваг змішаного навчання в порівнянні з традиційними освітніми технологіями є те, що студент завжди має доступ до методичних матеріалів: лекцій, практичних завдань, рекомендованої літератури, тестів.

І традиційне навчання, що передбачає особисту присутність студентів на заняттях, і навчання онлайн мають специфічні особливості. Так, в умовах воєнного стану студенти не завжди можуть регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття через необхідність перебування в укритті під час оголошення повітряної тривоги, тому виникають труднощі повноцінного засвоєння інформації. Проблемні моменти онлайн-навчання включають самоврядування й управління часом (можливість навчатися у зручний час може перетворитися не на систематичне навчання, а на постійну прокрастинацію цього виду діяльності), а також відсутність особистого контакту (між студентами, а також між викладачами і студентами), зменшення кількості дискусій з іншими студентами, підвищена залежність від електронної пошти й можливі проблеми з безперервним доступом до інтернету. Крім того, для адекватного оцінювання знань важливо мати безпосередній контакт зі здобувачем освіти. Також неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює й виконує завдання, чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань усе ж таки бажано проводити офлайн, оскільки при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем і студентом [1].

Список використаної літератури

1. Жукова М. Ю. Пошук можливих шляхів вирішення проблем освітнього процесу у медичних ВНЗ у реаліях воєнного часу в Україні / М. Ю. Жукова, І. В. Міщенко, О. В. Коковська, О. В. Ткаченко // Витоки педагогічної майстерності. – 2022. – Вип. 30. – С. 97–104.
2. Жукова М. Ю. Використання сучасних педагогічних технологій для підвищення якості викладання нормальної фізіології на стоматологічному факультеті ПДМУ / М. Ю. Жукова, І. В. Міщенко, О. В. Коковська // Сучасні аспекти досягнень фундаментальних та прикладних медико-біологічних напрямків медичної та фармацевтичної освіти та науки : матеріали І наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, присвяч. 90-й річниці з дня народження видатного фармаколога, професора Киричок Людмили Трофимівни, м. Харків, 17 листопада 2022 р. – Харків : ХНМУ, 2022. – С. 75–79.
3. Коковська О.В. Перспективи дистанційного навчання в медичних закладах вищої освіти / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко [та ін.] // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 25 березня 2021 р. – Полтава, 2021. – С. 136–138.
4. Міщенко І. В. Дидактичні особливості дистанційного навчання в медичних ЗВО України / І. В. Міщенко, К. Є. Юдіна, М. Ю. Жукова, О. В. Коковська // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 25 березня 2021 р. – Полтава, 2021. – С. 171–173.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Зубченко С.Г., Калашніков Д.В., Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Вонсович Ю.В., Давидова О.В., Зубченко Ю.П., Малюченко М.М.

Полтавський державний медичний університет

Формування системи освіти ґрунтується на використанні багатограних підходів, методик і технологій оцінювання знань здобувачів освіти. Вирішення відповідних питань забезпечує не лише реалізацію істотних функцій контролю, а й гуманізацію відносин між викладачами і здобувачами освіти. Становлення сучасного демократичного суспільства передбачає формування системи освіти гуманістичного напрямку.

Ключові слова: оцінювання, контроль знань, навчальний модуль, модульний контроль, освіта, змішане навчання.

Formation of the system of education is based on the use faceted approaches, methods and technologies of student's knowledge evaluation. Solution of relevant issues provides not only the implementation of substantial control functions, but also the humanization of relations between teachers and students. Formation of modern democratic society supposes formation of the educational system humanistic trends.

Keywords: estimation, control of knowledge, training module, control module, education, blended learning.

Глобальна інформатизація викликає зміни в усіх сферах суспільного життя. Тому завданнями системи освіти є не лише здобуття майбутніми фахівцями знань, умінь і навичок у професійній галузі, а й формування в них здібностей до постійного їх оновлення, доповнення й генерування в майбутній професійній діяльності. Сучасна парадигма освіти все більше орієнтується на розвиток професійних компетенцій майбутніх спеціалістів, які включають також високий рівень їхніх особистісних якостей.

Роботодавці очікують від потенційних кандидатів на певну посаду спроможності застосовувати знання і вміння у конкретній робочій ситуації, а також швидко їх адаптувати до використання технологій, які постійно розвиваються і вдосконалюються.

У результаті було зроблено висновок, що для ефективної професійної діяльності потрібні такі компетенції:

- уміння знаходити джерела актуальної інформації, аналізувати її надійність, достовірність, цілісність;
- усвідомлення необхідності постійного саморозвитку;
- визначення трендів ринку, розуміння вимог клієнтів і ринку загалом;

МАТЕРІАЛИ СВІТОВОГО КІНОМИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ <i>Животовська Л.В., Рудь В.О., Скрипніков А.М., Бойко Д.І., Боднар Л.А.</i>	81
ІДЕЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Жовнір М.М., Лещенко Т.О.</i>	84
ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ <i>Жукова М. Ю., Ткаченко О.В., Коковська О. В., Міщенко І.В.</i>	87
ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Зубченко С.Г., Калашніков Д.В., Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Вонсович Ю.В., Давидова О.В., Зубченко Ю.П., Малюченко М.М.</i>	88
РОЛЬ СТУДЕНТСЬКИХ ОЛІМПІАД У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ <i>Іваницька О.С., Гончаренко Н.І., Іваницький І.О., Локес К.П., Буханченко О.П.</i>	90
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРСЬКОГО І МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНІВ: ПРО ЩО СВІДЧАТЬ ЦИФРИ І НАД ЧИМ ПОТРІБНО ПРАЦЮВАТИ? <i>Іваницька Т.А., Петров Є.Є., Казаков Ю.М., Кузьменко Н.В., Трибрат Т.А.</i>	92
РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО <i>Іващенко Д.М., Іващенко С.П.</i>	94
ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ХІМІЯ» ЯК ОДИН ІЗ КРОКІВ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ <i>Іващенко О. Д., Копанцева Л. М., Стрижак С. В., Стрижак Д. О.</i>	96
СКЛАДНОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ <i>Ільченко В.І., Сизова Л.М., Муравльова О.В., Пікуль К.В., Прилуцький К.Ю., Шаєнко З.О., Дворник І.Л., Ільченко М.М.</i>	98
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЯКИМИ МАЄ ВОЛОДІТИ КОЖНИЙ ВИКЛАДАЧ <i>Каськова Л.Ф., Павленкова О.С., Амосова Л.І., Уласевич Л.П., Садовські М.О.</i>	100
МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КІНЦЕВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ <i>Каськова Л.Ф., Уласевич Л.П., Амосова Л.І., Новікова С.Ч., Павленкова О.С., Андріянова О.Ю.</i>	102
ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ІЗ ПРОПЕДЕВТИКОЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ» <i>Каськова Л.Ф., Янко Н.В., Андріянова О.Ю., Ващенко І.Ю., Новікова С.Ч., Павленкова О.С.</i>	103
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Катеренчук В.І.</i>	105
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА В СУЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ В УКРАЇНІ <i>Катеренчук В.І.</i>	107
ЯКІСТЬ ОСВІТИ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ЩО ЧАС ПРИЙДЕШНІЙ НАМ ГОТУЄ? <i>Катеренчук І.П.</i>	109
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ВИДИ І ФОРМИ <i>Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Зубченко С.Г., Зубченко Ю.П.</i>	112
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЇ ПДМУ <i>Клепець О.В., Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Ваценько А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	113
ЗНАЧЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВМОТИВОВАНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ <i>Комишан І.В., Коршенко В.О., Бузя Л.В., Матвієнко Т.М., Саргош О.Д., Філатова В.Л., Романюк М.В., Рак К.І.</i>	116
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК МЕТАКОМПЕТЕНЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ <i>Кононов Б.С., Білаш С.М., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О., Донченко С.В., Олексієнко В.В.</i>	118
ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ <i>Коробейнікова Ю.Л., Коробейніков Л.С.</i>	119
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ <i>Коршенко В.О., Матвієнко Т.М.</i>	121